

Ýurdumyzda “Halkara Parahatçylyk hem-de ynanyşmak ýylynda” ykdysady ösüşimiziň aýratyn pudaklarynyň biri bolan nebit we gaz ulgamynda hem edilen işler asyrlara barabardyr. Şygarymyzdan ruhlanan ýurdumyzda nebit we gaz ulgamynda alynyp barylýan parahatsöýüjilikli ýollar bu gün türkmen ykdysadyýetiniň aýrylmaz şahasydyr. Dostana gatnaşyklarda we ösen ykdysady üstünliklerde belläp geçmeli zatlaryň biri dünýäniň çar künjüne uzaýan dostlukly ykdysady golumyzyň suwuklandyrylan gazy we nebiti dostlukly gol ýaýratmasynda in ýokary islegi bolan adamzadyň ykdysady ösüş derjesini kämil ýagdaýa getirmek bilen gelejekki nesilleriň bol- elin durmuşda ýaşap, hakykatdan hem ylymly, bilimli admalar bolup ýetişmegini gazanmak hem-de şol işleriň ugry bilen dünýäniň çar künji bilen ykdysady birlige girmek, onuň hem sanlaşma arkaly çözüwi bu günki gün tejribesi ýetik hünärmenleri talap edýär. Talyp ýaşlara bu ugurdan tejribelerini artdyrmak bilen bilelikde häzirki zaman ösen islegi bolan adamzadyň gelejekki durmuşynda has gowy işleriň ýüze çykmagyny gazanmak, ýurudmyzyň ösüşlerinde talyp ýaşlaryň hem işleriniň bolmagyny gazanmak ugurlaryny ýola goýýarys. Merkezi Aziýanyň we Hazar deňzi sebitiniň ähli ýurtlary üçin strategik ähmiýete eýedir. Taslamanyň ösen ykdysady ugurlary düzmekde ýola goýulmagy hem- de muny ösen tejrübelerden ugur alyp, ýüze çykarylmagy häzirki zaman sanlaşdyrma durmuşynda ýaş hünärmenlere has-da ýoakry derejeli abraýlar gazanmaga mümkinçilik döredýär. Her ýerde şeýle eşretli zaman üçin zähmet çekýän nebitçileriň hem- de beýleki pudaklaryň ykdysady düzgünnamasyny ýerine ýetirýän pudaklaryň häzirki zaman ösen ugurlary bellemegi bu günki gün biziň ýaş hünärmenlerimizi, talyp ýaşlarymyzy buýsandyryýar. Logistik ösüşiň amala aşyrylanda sanly dünýägaraýşyň ugurlary bilen bir- biregiň edýän işinden ugur alma we ýurda getirjek bähbitleri bilen çözgüdiň ýurdumyzda halk bähbitli işleri ýola goýmakda döredýän mümkinçilikleridir. Sanly çözgüdiň ýurdumyzyň ähli ulgamlary barada ösüşler gazanmagyna getirmegi bu günki gün Türkmenistanda ösüşleriň serhatsizdiginiň ýene-de bir gezek subutnamasydyr. Tebigat bilen adamzadyň arasynda aýrylamz baglansygyň bardygy elbetde asyrlar döräli bäri bellidir. Şol sebäpden hem ol ikisiniň baglansygy hakynda etmäge gürrüň hem köp. Gözel paýtagtymyzyň töweregindäki dag eteklerinde el bilen döredilen ýaýlalar gök öwüsýär. Häzirki döwürde baýyryklar pürli we saýaly agaçlary bilen gözüňi dokundyryýar. Ýurdumyzda ata-baba ýörelgäniň netijesinde halkymyzyň agzybirliginiň, dostana gatnaşyklarda üstünlik gazanmaklarynyň hem- de parahatsöýüjilikli maksatlara gulluk edilmeginiň nyşany bolan belent mertebeler halk bähbitli çözgütlere aýdyň mysal boldy. Gahryman Arkadagymyz hem- de Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň görkezilen taslamalar we çyzgylar bilen içgin tanşyp, desgalaryň bezeg işleriniň, olarda oturdylmagy meýilleşdirilýän şekilleriň we yşyklandyrys ulgamynyň döwrebap bolmalydygyna ünsi çekdi. Sanly ykdysadyýetiň kemala gelmeginde merkezleşen köp işler logistik dünýägaraýş bilen ösýär we häzirki döwürde dünýäniň çar künjünden habar almaga, tiz işlemäge we ykdysady çykdaýjylaryň sanynyň azalmagyna mümkinçilik döredýär.

Türkmenistan diýarymyz Hazar deňziniň ýakasynda ýerleşmek bilen ykdysady ösüslere öz goşandyny goşýan deňiz ugurlarynda hem ýokary netijeliligi gazanýar. Diýarymyzyň ykdysady ösüşinde deňziň täsiri güýçlidir. Munuň özi deňizden çykarylýan baýlyklarymyz bilen birlikde dünýäniň çar tarapyna uzaýan Hazar logistik halkanyň hem merkezi nokatlarynyň biridir.

Nebit we gaz ulgamy- da bu ugurda kesgitlenen işleriň ählisinde üstünliklere eýe boldy. Diýarymyzyň nebit we gaz käni çykýan ýerlerinden alnan önümiň bahasy has-da artyp , beýik ykdysady ädimleri ätleýär. Sanly tehnologiýalary ornaşdyrmak, suwuklandyrylan gaz ýüklenen demir ýol wagonlarynyň dünýä ýaýramagy bolsa, halkara tarapy bu işlerde ýokary netije gazanylmagyny öňrākden bāri saglaýar. Ýurdumyzyň ykdysady ugurlarynyň gün geldikçe ösmegi bilen bilrikde biziň türkmen topragymyzyň umumy taryhy çeşmelerde bellenip geçilýär. Munuň özi bereketli topragymyzda ykdysady üstünlikleriniň naýbaşysy bolan nebit we gaz ulgamy- da dünýä ykdysadyýetinde halkara abraýa eýe bolýar. Nebit gaz ulgamynda komputerler bilen baglansykly işleri amala aşyrmakda edilýän işleriň has ýokarlandyrmagy bolsa, bizi ýaş nesil hökmünde öňkülerden hem has uly üstünliklere ýetmäge mümkinçilik döredýär. Çünki tehnologiýalar häzirki döwürde ösje derejesinde ösdi. Gadymdan gelýän Oguz han atamyzyň dāp-dessurlaryna eýerip, goňsuçylyk gatnaşyklarynda bir- biregi goldamak we bir -birege sarpa goýmak endikleri türkmen halkynyň ganynda bar. Ösüşleriň arasynda dost- doganlyk gatnaşyklary bilen bir hatarda ykdysady reformalaryň hem geçirilmesi bu günki gün biziň durmuşymyzy tehnologiýalaryň gurşap alandygyny aňladýar.

Häzirki döwürde sanly ykdysadyýetiň bu ösüşlerdāki orny bahasyna ýetip bolmajak mümkinçilikleri hem dünýä ýüzüne görelde görkezýär. Nebit -gaz ulgamynda alnyp barylýan işleriň mundan beýläk-de ilerlemesinde tehnologiýalar häzirki döwürde goňsuçylyk gatnaşyklarynda bir- biregi goldamak we bir -birege sarpa goýmak endikleri türkmen halkynyň ganynda bar. Ösüşleriň arasynda kompýuterleşdirilen üstünlikleri bolan dürli enjamlar, hyzmatlar, öý we beýleki ýerler kompýuterleriň kömegi bilen düýbünden başga bir görnüşli işe geçip gitdi. Bazar ykdysadyýeti bilen birlikde biziň durmuşymyza gowy ornaşmak bilen bilrikde ýokary hilli netijeleri gazanmak üçin täze gözlegler edilmegi edil häzirki günde adamzadyň ýokary derejeli üstünliklerini yzarlamaga we şol üstünlikleriň hemrasy boljak adamzadyň durmuşynda täzelik döretmäge bolan höwesler häzirki zaman tygşylygyny hem- de öz baýlyklaryna eýelik etmek şygary bilen birlikde Türkmenistany innowasiýon özgertmeler esasynda ösdürmek hem- de bu ösüşleriň sakasynda halkymyzyň ýaşayyş wezipeleriň biridir. Sebitleriň döwletleriniň dünýä hojalyk gatnaşyklary ulgamyna mundan beýläk-de goşulyşmagyna, Hazarýaka mümkinçilikleri giňeltmäge taýýar bolmagy kuwwatly gelejegi ýurdumyzyň ykdysady üstünlikleriniň uly -ykdsady, energetika we ulag-

aragatnaşyk ýurdumyzyň özara bähbitli hyzmatdaşlyga ygrarlydygynyň aýdyň subutnamasydyr. Bizi ýaş nesil hökmünde öňkülerden hem has uly üstünliklere ýetmäge mümkinçilik döredýär. Biziň halkymyz ýola goýmak esasynda ýaşaýar. Türkmen halky hem goňşy döwletler gaýragoýulmasyz meseleleriniň içinde nebit we gaz ulgamy boýunça edilýän işler ýurdumyzda halkyň maddy şertlerini gowulandyrmak üçin dünýä möçberinde sarp edilýän, birnäçe iri halkara we sebit derejesindäki taslamalaryň başyny başlamagy dünýä arenasynda onuň abraýynyň ýokarydygy bilen düşündirilýär. Dostana döwlet halkara nebit we gaz kompaniýalarynyň hünärmenleri bilen bäsleşýärler. Nebit we gaz ulgamynda komputer tehnologiýalarynyň ornaşdyrylmagy bu ugurda zähmet çekýän raýatlaryň işlerini ýeňilldirdi we ýaş nesle goltgy boldy. Ykdysady ösüş ekstensiw ýa-da intensiw görnüşde bolup biler. Önümçiligiň ösüşi onuň şertleriniň mukdar taýdan artdyrylmagy esasynda amala aşyrylsa işleriň mundan beýläk-de ilerlemesinde gahryman Arkadagymyzyň görelde , direg bolup durýan ykdyady netijelere daýanmagy bolsa, bu günki gün has ýokary netijäni gazanmaga mümkinçilik döredýär. Biziň ýurdumyzda ata- baba gelýän döp-dessurlaryň biridir we ýokary okuw mekdeplerde bilimleriň täze ugurlar bilen kuwwata eýe bolmak bilen, birnäçe iri halkara we sebit häzirkiki döwürde il halk ähmiýetli, döwlet bähbitli işleriň geçirilmegi bu günki gün Gahryman Arkadagymyzyň oňyn başlangyçlaryndan ugur alýan Hormatly Prezidentimiziň ýurdumyzyň durmuş- ykdysady şertlerini gowulandyrmak üçin edýän işleriniň in esasyalarynyň biridir. Bu günki gün ýurtda ykdysady üpjünçiligi saklamak we şol üpjünçilik esasynda ýokary görkezijilikli ykdysady ösüşleri üçin edilýän işleriň jemi ýokary derejelidir. Ykdysady ösüşiň iki görnüşi – de özara baglanyşyklydyr. Emma jemgyýetçilik önümçiliginiň ösüşiniň belli bir bolsun, şol ykdysady netijä hiç kimiň batyrynyp bilmeýändigini bolsa bu günki gün iş resminamalarynyň sanly ulgama geçirilmegi bilen subut edildi. Dünýäniň islendik nokadyndan internet ulgamy arkaly sargytlary ýerine ýetirip, ulag üpjünçiliginiň üsti bilen getirmäge mümkinçilik bar. Ýurdumyzyň nebit we gaz ulgamynda bolup geýýän täzelikler halkymyzyň bagtyýar gelejegine tarap ädimleriň in näýbaşylarynyň biridir.

Şeýle dostana gatnaşyklarda ýüze çykyan ýokary derejeli ykdysady girdeýjileriň sanlaşdyrylan düzgünleri bilen dünýäniň çar künjüne uzaýan diýarymyzyň dostlukly ykdysady goly hemişe öz şahalaryny ýaýratmakda, dünýä meşhurlygyny artdyrmakda ýaşlar üçin buýsançlydyr. Isjeňligiň artmasy hem – de şol isjeňligiň ýurdumyzy ösdürmek üçin edilen işlerde in bir uly direg bolup durýan ykdyady netijelere daýanmagy bolsa, bu günki gün has ýokary netijäni gazanmaga mümkinçilik döredýär. Munuň özi islendik jemgyýet üçin kanunalaýyklykdyr.

Ykdysady ösüş jemgyýetçilik önüminiň we ony öndürmekligiň şertleriniň mukdar taýdan köpelmegine we hil taýdan kämilleşmegine düşünilýär. Önümçiligiň ösüşi onuň şertleriniň

mukdar taýdan artdyrylmagy esasynda amala aşyrylsa ekstensiw ykdysady ösüş. Önümçiligiň ösüşi işgärleriň sanynyň köpeldilmeginiň hasabyna, çig malyň, materiallaryň, energetiki resurslaryň dolanyşyga goşmaça girizilmeginiň, täze gurluşygyň hasabyna alnyp barylsa, onda bu ösüşiň ekstensiw ýoludyr. Diýarymyzyň Gahryman Arkadagymyzyň hem-de Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň saýasynda alyp barýan işleriniň netijesinde ilaty ykdysady taýdan üpjün ýaşatmak şertlerinde görelde bolmagyny dowam etdirýär. Türkmenistan diýarymyzyň ýaşyl baýdagy döwrümiziň depesinde parlap, häzirki zaman ösen ykdysady ugurlarda ilkinjiligi gazanmagy bilen bu günki gün Gahryman Arkadagymyzyň hem-de Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň ýolbaşçylygynda ýokary derejeler gazanmakda abraýa eýedir. Munuň bolsa, ýurdumyzy üçin netijeliligi ýokarydyr. Şeýle mümkinçilikleri döredip berýän Türkmen Halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň görkezen ak ýoly bilen hem-de Hormatly Prezidentimiziň aladalary bilen edilýän bu halk bähbitler hemişe rowaçlyklara beslenýär.

Ogulmaral ORAZDURDYÝEWA

Mary nebitgaz orta hünär

mekdebiniň mugallymy